

Palmyra, miasto położone w centrum Pustyni Syryjskiej, była jednym z najważniejszych ośrodków handlowych Imperium Rzymskiego, zaangażowanym w handel dalekosiężny z odległymi regionami Azji. Jest też jednym z nielicznych stanowisk archeologicznych z okresu rzymskiego na których zachowały się liczne szczątki organiczne, w tym duża grupa tekstyliów, datowana na okres od 1 do 3 wieku n.e.. Wśród zbadanych szczątków zadokumentowano fragmenty przeszło 500 różnych wyrobów tkackich, wykonanych zarówno lokalnie, jak importowanych. Tak bogaty zespół nie został jak dotychczas znaleziony na żadnym stanowisku regionu śródziemnomorskiego z tego okresu. Jednocześnie, niezmiernie bogaty zbiór przedstawień ikonograficznych z Palmyry, obejmujący zarówno przedstawienia rzeźbiarskie, jak malarskie, pochodzący przede wszystkim z kontekstów grobowych, pozwala na dokonanie wieloaspektowej analizy strojów i tkanin.

Celem projektu jest analiza przedstawień ikonograficznych z Palmyry w celu identyfikacji wyobrażonych na nich tkanin. Podobna analiza nie jest możliwa na niemal żadnym z pozostałych stanowisk z których pochodzą liczne przykłady zachowanych tekstyliów, jak np. Berenike na wybrzeżu Morza Czerwonego, ze względu na brak zachowanych przedstawień ikonograficznych. W tym kontekście zestawienie ikonografii palmyreńskiej z zachowanymi przykładami tkanin z tego stanowiska stanowi unikalną możliwość analizy licznych problemów badawczych związanych ze sztuką, ekonomią i społeczeństwem miasta.

Kompleksowa analiza tkanin i ich przedstawień ikonograficznych w sztuce Palmyry pozwoli na przyjrzenie się rozwojowi produkcji tkackiej i znaczeniu miasta jako ośrodka wytwórczości tekstyliów, a także stanowić będzie podwaliny pod dalsze studia prowadzone zarówno w kierunku badań nad wytwórczością, ekonomią i wymianą handlową w regionie wschodniej części basenu Morza Śródziemnego, jak też nad estetyką i modą w Palmyrze.

Pierwszym etapem prac będzie sporządzenie katalogu przedstawień na których możliwa jest identyfikacja tkanin. Katalog ten powstanie przede wszystkim na bazie istniejących publikacji oraz dokumentacji sporządzonej przez członków zespołu w czasie wcześniejszych prac w Palmyrze. Po zidentyfikowaniu tkanin przedstawionych na badanych zabytkach ikonograficznych otrzymane dane poddane zostaną wieloaspektowej analizie mającej na celu zrozumienie rozwoju i znaczenia produkcji tkackiej w Palmyrze, i jej wpływu na lokalną estetykę. Ostatecznym celem badań jest analiza otrzymanych wyników w kontekście kulturowym, społecznym i ekonomicznym.

Niniejszy projekt jest pod wieloma względami nowatorski, zwłaszcza jeśli chodzi o badania w rejonie śródziemnomorskim. Jak dotychczas, żadne stanowisko z tego obszaru nie dostarczyło równie bogatego materiału porównawczego w obu kategoriach zabytków – archeologicznych zabytków tekstylnych i przedstawień ikonograficznych, podobne podejście nie zostało również zastosowane w odniesieniu do samej Palmyry.

W obecnej chwili, kiedy prace badawcze w Palmyrze zostały zatrzymane przez tragiczne wydarzenia polityczne, a duża część zabytków ikonografii palmyreńskiej została bezpowrotnie zniszczona przez bojowników DAESH, prowadzenie badań studyjnych nad sztuką i kulturą Palmyry wydaje się obowiązkiem wszystkich badaczy zaangażowanych wcześniej w projekty archeologiczne na terenie tego stanowiska. Dzięki pogłębionym studiom nad zabytkami, z których część zachowała się jedynie w dokumentacji fotograficznej, wiedza na temat tego unikalnego miasta zostanie ocalona dla przyszłych pokoleń badaczy.